

Mojich päťsto alebo ako ma e-mobilita zmenila

Vždy som mal pocit, že elektro mobilita je skôr reklamnou básničkou automobiliek, než reálny prístup k riešeniu cestnej dopravy budúcnosti.

Ako predseda slovenského Smartcars Clubu som mal možnosť, hoci krátku, zoznámiť sa s čisto elektrickým vozidlom Smart v lete 2011

v Taliansku. Propagovala ho tu so svojimi dobíjacími stanicami

spoločnosť Enel. Vtedy som ešte netušil, že jedno sa nachádza aj na

Slovensku.

Prvú generáciu verzie ED (Electric Drive) mali k dispozícii iba obyvatelia Londýna. V roku 2007 bolo možné zapožičať si jeden zo stovky Mercedesov na mesačný lízing 375 libier.

Približne tisícpäťsto vozidiel vylepšenej druhej generácie, vyrábanej s výkonnejšími článkami akumulátora, začalo z výrobného pásu schádzať v novembri 2009. Testovať sa mali v potenciálnych odbytiškách v Európe a Severnej Amerike.

Krajiny zo strednej a východnej Európy neprejavili o testovanie záujem. Pravdepodobne aj kvôli cene, vyše 30 tisíc eur za dvojmiestne vozidlo (z toho názov Smart ForTwo) s dojazdom 135 kilometrov nie je štandardné pre zákazníka v Čechách alebo na Slovensku.

Jedného dňa som však elektrický Smart uvidel v uliciach Bratislavy a už vtedy som vedel, že neodolám. Slovo dalo slovo, cez Facebook sme sa dohodli s Jurom Kopřivom, ktorý sa v Slovenských elektrárnach venuje propagácii technologických inovácií, a začiatkom predĺženého májového víkendú som si Smart odviezol spred sídla elektrární. Konečne! Opäť za volantom Smart ForTwo ED.

Ticho na križovatkách

V piatok som sa v čerstvo umyтом, vyleštenom (a nabitom) aute ponáhlal do Nitry. A propos, ponáhlal sa dá rýchlosťou maximálne 100 km/h. Až tretia generácia, v predaji na Slovensku od druhej polovice tohto roka, bude mať maximálku zvýšenú na 120-tku. Prakticky okamžite som bol unesený fantastickou akceleráciou. Relatívne nízky krútiaci moment 120 Nm je cítiť nepretržite

Tibor Porubän

Prvé miesto na prestížnej olympiáde

Energiu pre vzdelanie smerujeme aj do občianskeho združenia Mladí vedci Slovenska. Podporuje talentovaných študentov v bádateľskej činnosti a pripravuje ich na slovenské a medzinárodné vedecké súťaže. Na nedávnej z nich, v Spojených štátoch amerických, obhájil žiak z prešovského gymnázia prvé miesto.

Olympiáda projektov z celého sveta, zameraných na trvalo udržateľný rozvoj, sa uskutočnila v americkom štáte Texas 2. – 7. mája. Význam podujatia ilustruje účasť 68 štátov.

O uznanie poroty sa uchádzali stovky žiackych vedeckých prác. Slovenskí žiaci sa kvalifikovali prostredníctvom našej národnej súťaže Scientia pro Futuro, ktorej generálnym partnerom sú Slovenské elektrárne.

Z troch kategórií olympiády I-SWEEEP v Texase – energetika, technológie a životné prostredie – najväčší úspech slávila v poradí tretia. Tibor Porubän, žiak Gymnázia J. A. Raymana v Prešove, získal zlatú medailu za bádateľský projekt s názvom „Pieskoviská a pôda okresu Prešov ako zdroj pôvodcov larválnej toxokarózy ľudí“.

Slovenskú republiku reprezentovali aj Peter Lenárt z Gymnázia A. Sládkoviča v Banskej Bystrici a Lucia Sviečková z gymnázia v Gelnici.

Výherca prvého miesta Tibor Porubän si okrem zlatej medaily priniesol aj finančnú odmenu vo výške 1 000 dolárov. Byť šikovným vedcom sa opláca.

vďaka absencii prevodovky (elektromotor) a nízkej, len deväťsto kilogramovej hmotnosti vozidla (vrátane váhy akumulátora). Viac ma prekvapili jazdné vlastnosti, ktoré má vozidlo totožné s konvenčným Smartom. Stojí za zmienku, že články v podlahe automobilu znižujú ťažisko a pridávajú tak na stabilitu v zákrutách.

Na aute ma však najviac fascinoval zvuk. Presnejšie, ticho. To, ktoré sa rozhostilo pri každom zastavení na križovatke. Také ticho, že ho narušuje aj výdych ventilácie.

« *Jedného dňa som však elektrický Smart uvidel v uliciach Bratislavy a už vtedy som vedel, že neodolám.* »

Nová generácia zdokonalí dobíjanie

Do Nitry som dorazil s kapacitou článkov na tridsiatich percentách. Z tohto stavu trvá dobíjanie na 100 % cez klasickú zásuvku 230 V asi päť hodín pri odbere max. 3,3 kWh. Práve dobíjanie je terčom kritikov elektro mobility. Tretia generácia Smart už má dovoliť aj nabíjanie trojfázovým „silnoprúdom“ – 400 voltov, max. 25 kW a čas dobíjania do štyroch hodín. Dojazd sa súčasne predĺži na 150 kilometrov a výkon auta stúpne zo 40 na 74 koní. Zamilovaný do netradičného pohonu som prišiel v piatok podvečer do Bojníc. Prvý

raz začínam veriť výrobcem elektro vozidiel, že cestovať sa dá aj s elektrickým autom, a že po zvýšení energetickej hustoty batérií a predĺžení dojazdu majú elektrické autá šancu nahradiť konvenčné motory.

Aj medzi členmi Smartcars Clubu na bojnickom zraze autíčko okamžite vzbudilo záujem. Celú cestu k Bojnickému zámku som strávil vysvetľovaním podstaty e-mobility, ozrejmovaním technických detailov a popisovaním vlastných zážitkov. Auto som cez noc dal nabíjať a ráno sme mohli vyraziť na ďalšie potulky po okolí.

Náhodní okoloidúci naň hľadeli rozpačito a s nedôverou, no na druhej strane bez okolokv dovolili Smart ED nabíjať prakticky na každej zastávke. Stačilo natiahnuť nabíjaci kábel.

Elektrická budúcnosť nie je ďaleko

Po štyroch dňoch na cestách som presvedčený, že elektrická budúcnosť nie je ďaleko. Infraštruktúra existuje, len ju v konečnom bode potrebujeme pritiahnúť k autu. Pocit z jazdy, náklady len 2,56 eura na 100 km (pri maloobchodnej cene od SE Predaj, vrátane daní) a skoro nepočítateľný motor, ktorý pri každom zastavení úplne stíchne – to je zmes zážitkov, na ktoré sa ľahko zvyká, no ťažko sa s nimi lúči.

Po skvelom víkende a absolvovaní asi päťsto kilometrov som získal celkom nový pohľad na e-mobilitu. Zaparkoval som, vrátil kľúče. No s vedomím, že s elektrickým Smartom sme sa nevideli naposledy.

Juraj Kadlic